

CIRCUS RONALDO

Karavaan der verwondering

Lees een paar

CIRCUS RONALDO

Karavaan der verwondering

Familie Ronaldo
Kobe Van Herwegen

P E L C K M A N S

KASSA

*'Mijn grootvader leerde mij dat als je een verhaal vertelt,
je er vijftig procent bij mag fantaseren.
Dat is niet liegen, dat is het schetsen van het decor.'*

Johnny Ronaldo

Stamboom

Proloog

Circus Ronaldo

Commediantentheater

Lazzi

Intermezzo: verwondering

Brick a Barak

Fili

La Cucina dell'Arte

Intermezzo: dialoog

Circences

Amortale

Fidelis Fortibus

OUDE

Intermezzo: troost

De Wonderlijke Kerst van Circus Ronaldo

Swing

Cinema Malfait

Intermezzo: spel

Applaus

Sono Io?

50 jaar Ronaldo

Nieuwe generatie

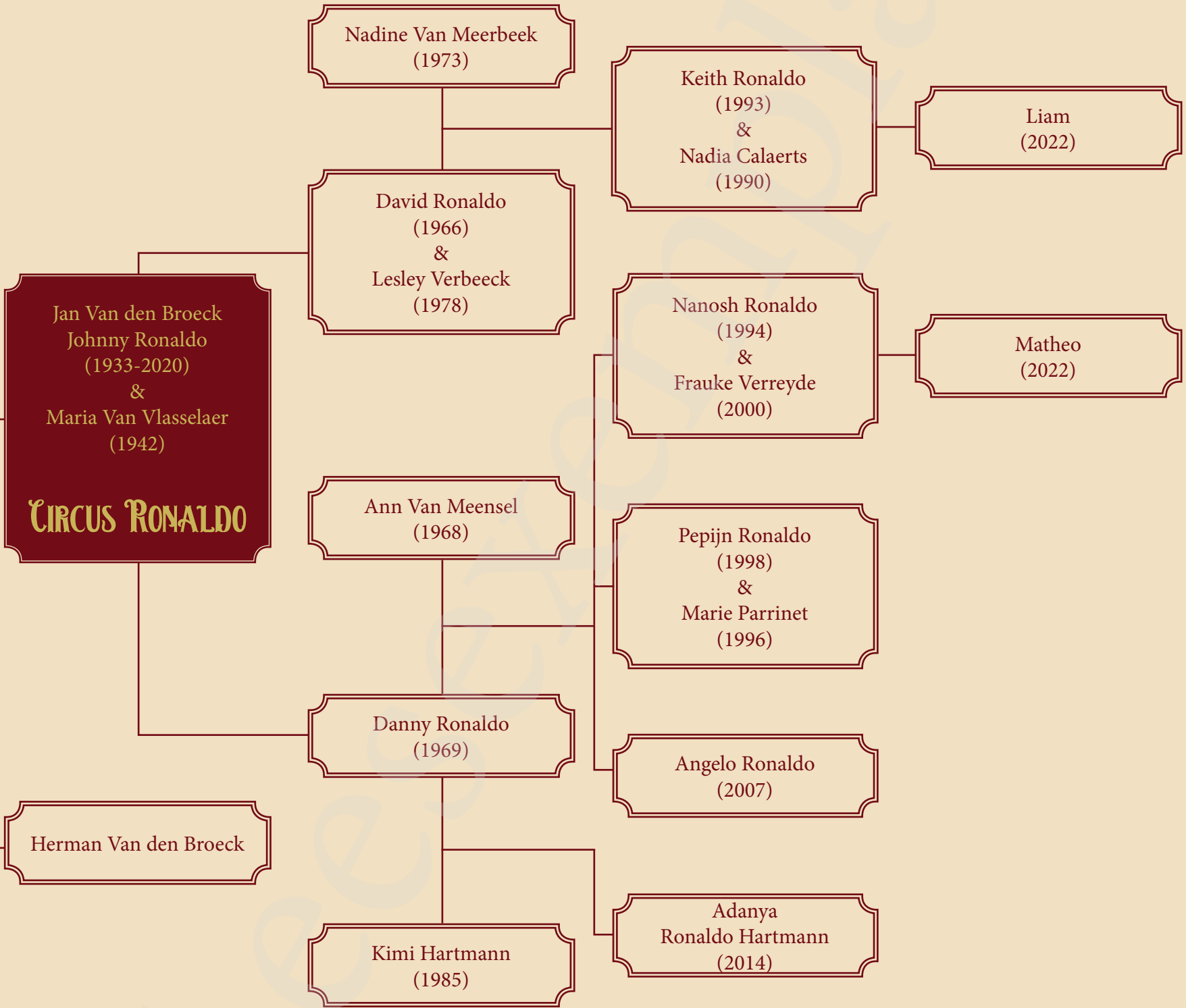
Achter het doek

Index voorstellingen

Bronnen

BOOM

Leesselectie

templaar

*'Ondanks al de gekregen gelukwensen heb ik het ongeluk dit onnuttig
en vervelend boek te moeten onderhouden.
Maar de heren van het schrijversrecht willen het zo,
wa willen w'eraan doen.'*

Dagboek Jan-Huibrecht Van den Berghe, 1 januari 1914

Leesvoorbeeld

Imp: par Paul Petit

Écossais et la Sylphide, par M. Vandenberg et Mlle
Camille Leroux

Шотландецъ и Сильфида, Г. Ванденбергъ и Г^{жа}
Камилла Леру.

AKTE 1.

ADOLF-PETER VAN DEN BERGHE

Reeds zeven generaties lang zwerft de ziel van Ronaldo als een karavaan van verwondering doorheen de velden. De rode draad in dit bestaan? Het publiek een spiegel voorhouden.

De bakermat van wat uiteindelijk Circus Ronaldo zal worden, vinden we terug enkele jaren voor het ontstaan van België, namelijk op 12 december 1827, de geboortedatum van Adolf-Peter Van den Berghe in Gent. Niets doet dan reeds vermoeden dat zijn leven de ouverture zal vormen van een rijkelijke symfonie die door de jaren heen honderdduizenden toeschouwers in vervoering zal brengen met poëzie, emotie en melancholie.

Zodra het Gentse Sint-Pietersplein tijdens de jaarlijkse halfvastenfoor wordt overgenomen door acrobaten, circusartiesten en schamoteurs, is de vijftienjarige Adolf-Peter er te vinden. De geur van vers zaagsel en de opzweepende muziek wekken zijn nieuwsgierigheid. Zijn weinige spaargeld is net voldoende om zijn entree te betalen voor het Duitse circus Wulff.

Zodra hij de tent binnenkomt, laat hij onbewust zijn alledaagse wereld achter om hem in te wisselen voor een ongekend avontuur. Al snel slaat zijn hart hetzelfde ritme als de galop van de gedresseerde paarden in de piste. De ervaring is overweldigend. Eindelijk voelt hij zich ergens thuis. Hoewel hij de liefde voor het circus niet met de paplepel heeft meegekregen, trekt hij zijn stoute schoenen aan om Gent in te ruilen voor een leven bij circus Wulff. Rijdend in een oude woonwagen, met zijn blik strak op de toekomst gericht, beseft Adolf-Peter niet dat hij voor de laatste maal de steden, weilanden en rivieren van zijn geboorteland aanschouwt.

Hoe mooi en poëtisch het circus voor de buitenwereld ook lijkt, achter de schermen is het hard labeur. Om zijn kost en inwoning bij het circus te verdienen, gaat Adolf-Peter als stalknecht aan de slag. Dankzij het verzorgen van de paarden bloeit snel de vertrouwensband tussen mens en dier. Niet verrassend groeit Adolf-Peter zo op tot een van de beste kunstrijders uit zijn tijd en reist hij met het circus voortdurend doorheen West- en Oost-Europa. Een optreden in het keizerlijk circus van Sint-Petersburg vormt uiteindelijk de bekroning van zijn harde werk.

Zijn succes is echter van korte duur. Een ernstige beenbreuk door een zware valpartij nekt zijn carrière als kunstrijder. Hij is

genoodzaakt de paarden weer te verzorgen en gaat in Eisenstadt (Oostenrijk) als Ritmeister aan de slag bij prins Esterházy, die als paardenfanaat over een van de grootste stoeterijen van Europa beschikt. Maar het verlangen om een publiek in vervoering te brengen is zo groot dat hij verder trekt om zich aan te sluiten bij een rondreizend variétégezelschap.

In dit bonte gezelschap van acteurs, muzikanten en kunstenaars valt Adolf-Peters oog snel op de drieëntwintigjarige schimmen- en schaduwspeler Maria Cronenberg. Zij wordt de liefde van zijn leven. In 1857 stapt het jonge koppel in het huwelijksbootje, en al snel komen er vier kinderen. Gedreven om zichzelf te bewijzen richt Adolf-Peter rond zijn vijfendertigste verjaardag een eigen gezelschap op: Variététheater Van den Berghe, een stoet vol theater, spektakel en vertier, getrokken door paard en kar.

Ze reizen voornamelijk door Duitsland en Frankrijk, maar de Frans-Pruisische oorlog gooit roet in het eten. De oudste zonen worden opgeroepen voor het leger en doen er alles aan om hun plicht te ontlopen. Wanneer er tijdens een voorstelling onverwacht enkele gendarmes het podium oplopen, lijkt hun lot bezegeld. Onder luid gejoel van het publiek grijpen de militairen de harlekijn vast om hem abrupt van zijn masker te ontdoen. Groot is hun verbazing als niet Adolf-Joseph tevoorschijn komt, maar wel het gezicht van diens zus Hendrika. De jongeman was op tijd gewaarschuwd en had meteen zijn biezen gepakt om zichzelf en zijn toekomst veilig te stellen.

Na door Oostenrijk en Luxemburg te toeren, nadert de herenigde familie in 1880 eindelijk de Belgische grens. De lokroep van zijn vaderland doet het patriottische hart van de drieënvijftigjarige Adolf-Peter sneller slaan, maar zijn geluk is van korte duur. Hij wordt onverwacht ernstig ziek en laat niet veel later het leven in het Duitse dorpje Simmerath.

Overmand door verdriet komen Maria en haar kroost in België aan. Vastbesloten om Adolf-Peters herinnering levend te houden, zet de krachtige weduwe hun droom voort. Omdat ze amper Vlaams spreken, is het gezelschap genoodzaakt om pantomimes op te voeren, een woordeloze theatervorm.

AKTE 2.

ADOLF-JOSEPH VAN DEN BERGHE

De tweede generatie Van den Berghes slaagt er mettertijd in om volwaardig gesproken theaterstukken op de planken te brengen. Ze brengen hun voorstellingen voornamelijk in theaterzalen, maar soms ook in de openlucht. Alle inkomsten zijn welkom om brood op de plank te brengen.

Willem, de oudste zoon van het gezin, neemt gaandeweg de leiding van het gezelschap in handen. Als begenadigd acteur tilt hij de kwaliteit van de voorstellingen naar een hoger niveau. Geen enkel detail ontglipt zijn oog. De inkomsten van hun spektakel worden meteen weer geïnvesteerd en achter de schermen scholen ze zich bij in zoveel mogelijk verschillende metiers. Ze maken hun eigen lederen schoenen, naaien kostuums en smeden zwaarden, schilden en helmen. Ze steken zelfs eigenhandig een generator in elkaar. Die brommende machine stelt hen in staat om als eerste theatergezelschap in België hun voorstellingen van gloeilampen te voorzien.

Toch zijn ze, in tegenstelling tot vele andere theaters, niet op kermissen terug te vinden. Voor Willem en zijn familie is theater spelen een ernstige zaak. Ze willen niet in één adem genoemd worden met kermisvertier.

Door de jaren heen groeit hun karavaan uit tot wel vijftig meter lang en hebben ze vierentwintig paarden nodig om het geheel voort te trekken. Hun eigen theatertent is de kers op de taart om hun weelderige voorstellingen in op te voeren.

Ondanks zijn engagement in het familiespektakel is Adolf-Joseph, de jongere broer van Willem, met zijn 'kunstgalerij' wel sporadisch op de kermis terug te vinden. Op zijn vijfentwintigste trouwt hij met de vier jaar jongere Hendrika Vervloesem. Zes maanden later wordt hun oudste zoon Jan-Huibrecht geboren. Er volgen nog zeven kinderen.

Gebet en om net als zijn oudste broer Willem een spektakel te kunnen leiden, richt Adolf-Joseph omstreeks 1911 zijn eigen theater op. Ze debuten in Grimbergen en nadien prijken ze voornamelijk in het Antwerpse op het toneel. Wereldoorlog I dwingt hen echter om hun voorstellingen stil te leggen. Wanneer Adolf-Joseph eind 1914 in Deurne heimelijk onderweg is om enkele vluchtelingen te helpen, wordt hij overreden door een locomotief. Hij laat als oorlogsheld het leven en maakt zo het grote succes van zijn zoon Jan-Huibrecht nooit mee.

Tooneelgezelschap
Wwe VAN DEN BERGHE

Zaal "Rozenboom", bij de Wed. Van Dyck
 TURNHOUTSCHE BAAN, DEURNE-NOORD

Op Zondag 20 Januari 1918
 OPVOERING VAN :

= Genoveva =
van Brabant

SENSATIE TREURSPEL IN 7 BEDRIJVEN.
 Begin 6 uren (T. U.) stipt.

Prijzen der plaatsen : Eerste Rang fr. 1.10, Tweede Rang fr. 0.60, Derde Rang fr. 0.40.

Drak. Jac. Lamoen, Ridderstraat, 52-54. Berchem. Z. N. 15-1-18.

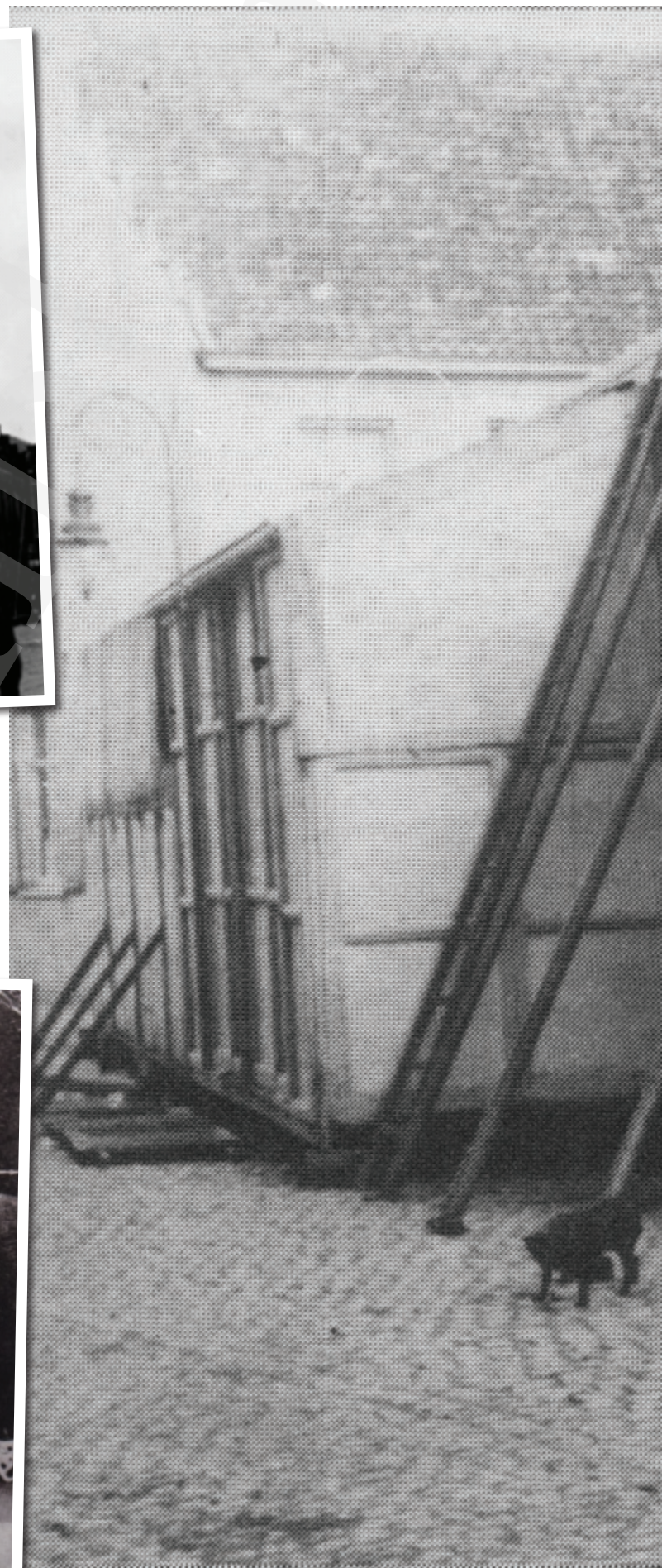
14373

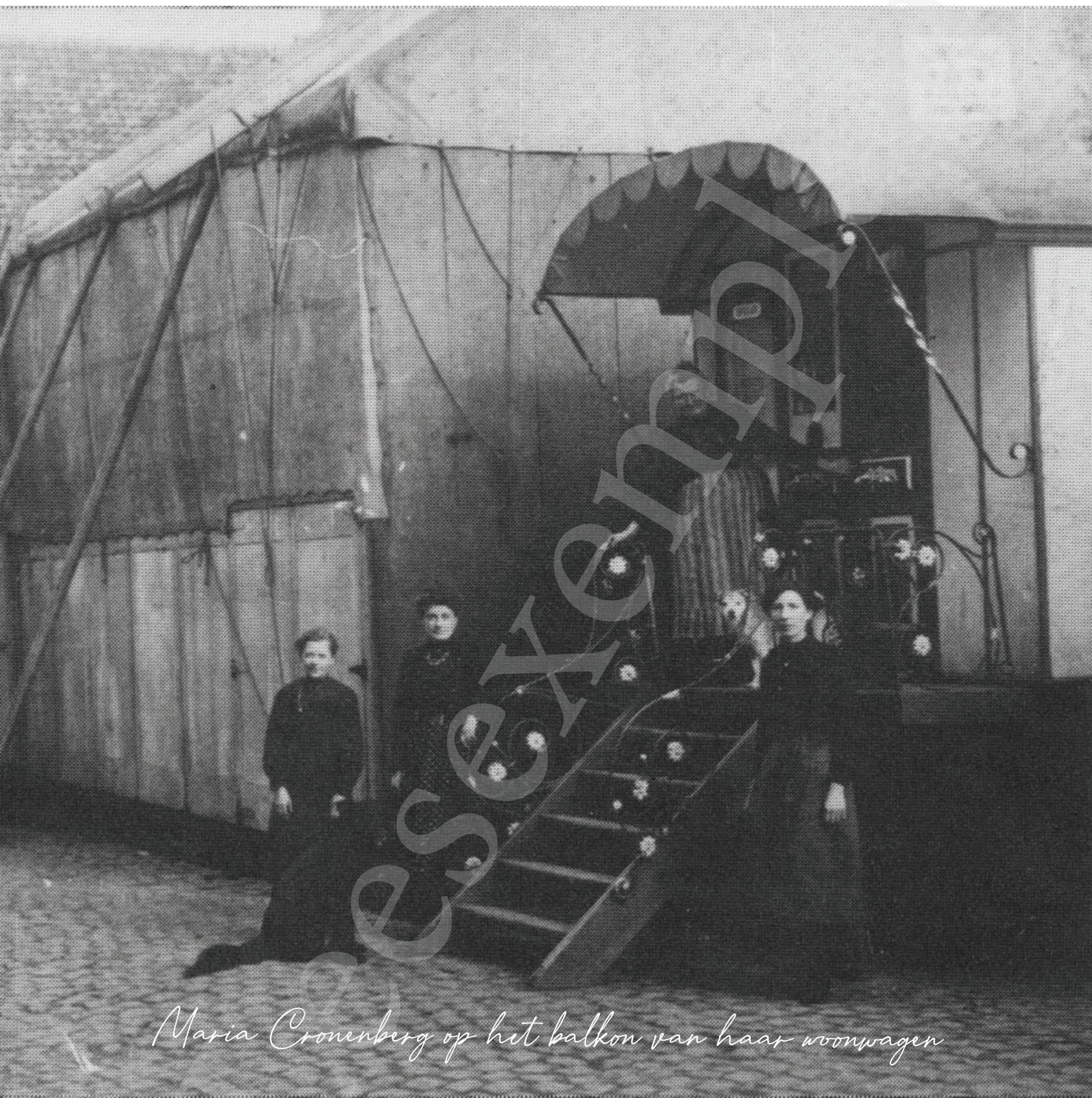

De façade van het rondreizende theater

Maria Cronenberg op het balkon van haar woonwagen

OO NE E

V LAA

Winter in Malda

Leesefoto.nl